

RAADSVOORSTEL

DATUM	5 februari 2024
DOCUMENTNUMMER	23.0001955
PROCESNUMMER	ZK23003092
PORTEFEUILLEHOUDER	R. van Dolder
PROGRAMMA	Programma III: Wonen & Ondernemen
BELEIDSVELD	Omgevingstaken
ONDERWERP	RV Zienswijze Kadernota 2025 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
AANLEIDING	<p>In de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen 2019 (FUGR2019) die door uw raad in februari 2019 zijn vastgesteld, staat dat de Gemeenschappelijke Regeling (GR) jaarlijks voor 15 december een kadernota aan de gemeenteraden aanbiedt. De gemeenteraden geven uiterlijk 1 maart hun zienswijze af aan het algemeen bestuur.</p> <p>Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. De bedoeling van deze wetwijziging is dat de gemeenteraden meer invloed hebben op de gemeenschappelijke regeling. De gewijzigde wetgeving heeft een invoeringstermijn van twee jaar. Een van de wijzigingen heeft betrekking op de termijnen voor de indiening van de kadernota en (ontwerp) begroting. Regionaal is afgesproken nu nog uit te gaan van de eerder afgesproken aanleverdata. Dit betekent dat de data voor het indienen van stukken door de GR'en en het afgeven van zienswijzen nu nog niet wijzigen.</p> <p>In de kadernota staan de beleidsmatige en financiële kaders voor de begroting voor het komende jaar. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar onderliggende Kadernota 2025.</p> <p>De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord heeft op 13 december 2023 de Kadernota 2025 aangeboden.</p>
KADER	<ul style="list-style-type: none">\\ <i>Wet gemeenschappelijke regelingen</i>\\ <i>Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord</i>\\ <i>Besluit informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen</i>\\ <i>FUGR 2019</i>
WIJ STELLEN VOOR	1. Een negatieve zienswijze af te geven op de Kadernota 2025 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
BEOOGD RESULTAAT	Via een zienswijzeprocedure worden gemeenteraden tijdig in positie gebracht om te kunnen bijsturen (kaderstellende rol). Daarnaast krijgt het bestuur van de GR richting voor de uitwerking van de beleidsmatige en financiële kaders voor de begroting 2025. De (ontwerp)begroting 2025 wordt voor 15 april 2024 aan de gemeenteraden voor een zienswijze aangeboden.

ONDERBOUWING

1. Aanbieding bestuurlijke samenvatting

In 2023 viert de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ODNHN) zijn tienjarig bestaan. Dit jaar heeft in het teken gestaan van doorontwikkeling:

- Vorbereiding op de Omgevingswet;
- het ontwerp van integrale processen in aanloop naar het Digitaal Stelsel Omgevingswet;
- invoering van een nieuw zaakstelsel.

Teams zijn opnieuw ingericht, opgesplitst om toegerust te zijn op de huidige omvang en toekomstige uitdagingen.

Strategisch partner samenwerkend met andere omgevingsdiensten

De ODNHN ziet een verschuiving van uitvoerder naar strategisch uitvoeringspartner voor gemeenten en werkt steeds actiever en dichter op andere omgevingsdiensten. Inmiddels werken de 4 omgevingsdiensten binnen Noord-Holland al een paar jaar samen op gedeelde thema's.

Ook de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024-2027 is in Provinciaal verband opgebouwd en kennen uniforme bouwstenen.

Stelselhervorming: Adviescommissie VTH & robuustheidscriteria

Het stelsel van Omgevingsdiensten is in de afgelopen kritisch bekeken en aan verandering onderhevig.

De adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) constateerde een drietal maatschappelijke opgaven:

1. Maatschappelijke transitie door ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaam, circulair en landbouw.
2. Transitie van uitvoeringsorganisatie naar strategische partner, en;
3. Transitie om te komen tot een verdere professionalisering van de bedrijfsvoering.

Er is een transitieplan in voorbereiding om te voldoen aan een kwalitatieve ondergrens voor omgevingsdiensten.

Deze ondergrens vertaalt zich in 6 robuustheidscriteria. De ODNHN voldoet nu niet volledig. Voor april 2024 zal de ODNHN een transitieplan moeten inleveren met bestuurlijke goedkeuring van de deelnemers.

De -criteria zijn:

1. Minimale omvang milieutaken van 16,5 miljoen euro, 80% van de milieutaken uitgevoerd door eigen personeel;
2. Voldoen aan kwaliteitscriteria VTH voor basis- en plustaken;
3. Het hebben van een meerjarige innovatie-agenda en structureel budget hiervoor;
4. Voldoende weerstandsvermogen
5. Minimaal 3 fte voor 'business intelligence' en 3% van de totale loonsom voor opleidingsbudget;
6. De dienst past bij identiteit van geografisch werkgebied, logische samenhang tussen taken en geografisch werkgebied.

Het transitieplan zal bestuurlijk afgestemd worden binnen de Gemeenschappelijke regeling en 20 maart 2024 bestuurlijk worden voorgelegd ter vaststelling. Afhankelijk van de inhoud kan dat grote financiële gevolgen hebben vanaf de begroting 2025.

Takenpakket en maatschappelijke meerwaarde

De ODNHN heeft een breed takenpakket in de fysieke leefomgeving:

- bedrijfsgebonden (milieu)taken;
- duurzaamheidstaken;
- Natuurbescherming (o.a. regulering & toezicht stikstof, zwemwater en (vaar)wegen);
- Advisering bij ruimtelijke plannen

2. Visie en ontwikkeling

Onze omgevingsdienst spreekt van 3 grote onderwerpen die in het jaar 2025 centraal staan.

- Het transitieplan om te voldoen aan de robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten
- De Omgevingswet
- De Uitvoerings- & Handhavingsstrategie 2024-2027 (moet nog besloten worden)

Zij noemen hier dat het aantrekken en vasthouden van personeel een blijvend punt van zorg is.

Met het oog op: 1) duurzame ontwikkeling, 2) woonbaarheid van het land en 3) bescherming en verbetering van het leefmilieu								
Waarborgen voor kwaliteit (OW 1.3, onder a)				Ruimte voor ontwikkeling (OW 1.3, onder b)				
Veiligheid	Gezondheid	Omgevingskwaliteit	Waarde van natuur	Energie-transitie	Landbouw transitie	Woningbouw opgave	Klimaat adaptatie	Vervanging infrastructuur

De ODNHN heeft het meerjarenperspectief voorgelegd aan de colleges ter besluitvorming: de 'Uitvoerings- & handhavingsstrategie 2025-2027'. Hierin is de aankomende Omgevingswet de basis en gaat in op o.a.:

- Veiligheid;
- Gezondheid;
- Omgevingskwaliteit;
- Waarde van de natuur;
- Energie-, landbouw- en woningtransitie;
- Klimaatadaptatie;
- Vervanging infrastructuur;
- Circulaire economie.

Omgevingswet

Na het invoeringsjaar 2024 is 2025 het jaar dat de Omgevingswet volledig geïntegreerd is. Het invoeringsjaar zal de eerste ervaringen opleveren. Dit kan aanvullende (financiële) gevolgen hebben en blijft daarmee een onzekerheid die nog niet cijfermatig te onderbouwen is.

Energiebesparingsplicht

Het toezicht op de wettelijke energiebesparingsplicht wordt ook in 2025 uitgevoerd door de omgevingsdienst NHN.

Zij streven ernaar om in 2025 ieder bedrijf dat onder de -plicht valt bezocht te hebben. De energiebesparingsplicht verplicht bedrijven om binnen 5 jaar energiebesparingsmaatregelen door te voeren die hoe dan ook terugverdiend worden. Dit toezicht wordt tot 2026 mede gefinancierd door een rijkssubsidie (SPUK-THE). Vanaf 2027 wordt dit een structurele bijdrage vanuit het Rijk. De Provinciesubsidie vanuit het Provinciaal Energiebesparingsakkoord loopt door tot eind 2026. De financieringsvraag

speelt niet in 2025 maar kan in de jaren daarna wel een vraagstuk worden afhankelijk van Rijks- en Provinciebesluiten.

Circulariteit

De OD NHN vervult taken binnen de energietransitie en de circulaire transitie op drie niveaus:

- lokaal: door mee te denken en mee te werken bij het ontwikkelen van kaders en visie in beleidsondersteuning en uitvoering;
- regionaal: door verbinder en coördinator te zijn, zoals bij de meerjarenaanpak verduurzaming bedrijventerreinen, de bestaande particuliere woningbouw en door inbreng van expertise bij de uitwerking van de zogenaamde zoekgebieden voor de Regionale Energietransitie Noord-Holland- Noord (RES NHN; NHN, regionaal en lokaal);
- bovenregionaal: door expertsessies te organiseren, door partijen te verbinden en door projecten op NHN-niveau te organiseren.

Hier neemt de omgevingsdienst haar rol als strategisch partner richting gemeente Koggenland. Hierin staan het Klimaatakkoord en de transitieagenda circulaire economie centraal.

Indirecte lozingen

Na de 1-jarige pilot indirecte lozingen is een 3-jarig programma in voorbereiding die voorgelegd wordt aan de algemene besturen van de Noord-Hollandse omgevingsdiensten. Het voorstel wordt voorbereid waardoor financiële effecten hier nog niet van bekend zijn. Via dit programma werkt men regionaal aan het bestrijden van indirecte bedrijfslozingen in oppervlaktewater. Dit wordt richting 2027 steeds urgenter in verband met aangescherpte Europese waternormen en de Kaderrichtlijn Water. Ons oppervlaktewater zal vanaf daar aan hogere eisen moeten voldoen. De OD voorziet dat dit in de toekomst een basistaak wordt. Hiervoor volgt een voorstel in het algemeen bestuurlijk overleg in 2024.

Soortenmanagementplan

Het OD neemt een taak in het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP). Bij isolatiewerkzaamheden zijn woningeigenaren en isolatiebedrijven verplicht ecologisch onderzoek te doen voor de werkzaamheden. Een SMP maakt het mogelijk een gebiedsontheffing te geven. Hiermee vervalt de noodzaak voor individueel ecologisch onderzoek. De Wet natuurbescherming geeft een zorgplicht richting beschermde diersoorten en geeft de plicht natuurvriendelijk te isoleren.

Hiervoor wordt een soortenspecialist (1 fte) gezocht. Deze wordt incidenteel bekostigd door de Provincie maar over structurele financiering wordt nog gepraat.

3. Financieel perspectief

Overhead

Het percentage overhead conform BBV is 30,65%.

Flexibele schil

Naast het eigen personeel in vaste of tijdelijke dienst heeft de OD NHN in 2024 geen flexibele schil.

Wat financieel doorgerekend kan worden, is doorgerekend. De kanttekening is dat de onzekerheden rond de Omgevingswet, transitieplan en meerjarig programma indirecte lozingen doorlopend om aandacht vragen voor de financiële ontwikkelingen.

Belangrijke kanttekening is de financiële onzekerheid van voorstellen die nog in voorbereiding zijn. De financiële gevolgen van het transitieplan, het meerjarig programma Indirecte lozingen en de mogelijke kosten van de Omgevingswet zijn niet in cijfers uit te drukken, maar zullen wel gevolgen hebben.

4. Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen in 2025 bedraagt maximaal 2,5%.

Advies: Een negatieve zienswijze af te geven op de Kadernota 2025.

Veel onzekerheden in deze kadernota zijn onontkoombaar, specifiek het transitieplan is te beperkt uitgewerkt om positief te kunnen adviseren. Geslaagde besluitvorming eindigt niet bij het aannemen van het transitieplan maar eindigt met de constatering in 2026 dat wij beschikken over een robuuste omgevingsdienst. Dat vraagt om vertrouwen van bestuurders maar bovenal van de Westfriese Gemeenteraden. We zien de inspanning om binnen een beperkte tijd tot een inhoudelijk sterk transitieplan te komen toch biedt deze kadernota niet het financieel inzicht in om de Gemeenteraad om dit vertrouwen te vragen. Ondanks het transitieplan nog in voorbereiding is ontbreekt ook een financiële indicatie terwijl deze al wel meegenomen zijn in de memo eind december richting het algemeen bestuur van de omgevingsdienst.

KANTTEKENINGEN	<p>Transitieplan robuustheidscriteria levert financiële onzekerheid op Onzeker wat de gevolgen zijn van het transitieplan. Afhankelijk van het ingediende plan in april 2024 en de inhoudelijke keuzes kunnen daar aanzienlijke financiële gevolgen aan zitten. Die zijn nu nog niet bekend.</p> <p>Nog geen bestuurlijk akkoord op meerjarig programma indirecte lozingen De financiële gevolgen van het meerjarig programma Indirecte lozingen zijn nog niet bekend. Het financieel effect van deze aankomende basistaak is bekend wanneer dit voorbereid en bestuurlijk afgestemd is binnen de gemeenschappelijke regeling en blijft tot dan een onzekerheid.</p> <p>Omgevingswet De evaluatie van het invoeringsjaar omgevingswet kan inhoudelijke en financiële gevolgen hebben die nu nog niet helder zijn maar wel invloed hebben op de afrekening in 2025.</p>
FINANCIËN	<p>De OD NHN wijkt – in overeenstemming met het bepaalde in de FUGR – gemotiveerd af van de standaard verhouding voor loon- en prijsontwikkeling. De gehanteerde verhouding (82,8/17,2) is berekend door de totale werkelijk begrote loonkosten (exclusief overige personeelskosten enz.) te delen door de totale lasten. Indien de OD NHN van de standaard (70/30) uitgaat ontstaat er een door de Regietafel en binnen de FUGR onbedoelde taakstellende bezuiniging</p> <p>De toegepaste prijs-loonindexatie voor 2025 is conform de indexatie die de Regietafel (opgericht om de samenwerking in gemeenschappelijke regelingen in Noord-Holland Noord te verbeteren) per brief kenbaar heeft gemaakt. De bijdrage voor 2025 wordt geïndexeerd met 3,70 % voor de prijzen 4,00 % voor de lonen. De gemiddelde indexatie op basis van de verhouding 17,20 % prijs / 82,80 % loon bedraagt 3,95 %.</p> <p>De gemeenschappelijke bijdrage bedroeg in 2024 € 233.000 en in 2025 € 243.000 De budgettaire consequentie van € 10.000 nadelig wordt meegenomen in de Perspectiefnota 2024-2028.</p>
DUURZAAMHEID	<p>De ODNHN is één van de partijen die vanuit haar rol als vergunningverlener, toezichthouder en handhaver zich bezig houdt met duurzaamheid. Dan betreft het vooral de milieutaken die een relatie hebben met duurzaamheid. Ook geeft de ODNHN uitvoering aan verschillende subsidies voor energiebesparing bij bedrijven. Dit is onder andere het in 2022 getekende Energiebesparingsakkoord. De ODNHN neemt een groeiende verantwoordelijkheid als strategisch partner van gemeenten in o.a. het Klimaatakkoord en de transitieagenda Circulaire economie.</p>
ALTERNATIEVE MOGELIJKHEDEN	<p>Niet van toepassing.</p>
PACT VAN WESTFRIESLAND	<p>Niet van toepassing.</p>

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

COMMUNICATIE Het besluit over de zienswijze van uw raad wordt meegedeeld aan het algemeen bestuur van de GR Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

VERVOLG Zie ook het kopje communicatie.

BIJLAGEN

1. Aanbiedingsbrief Kadernota 2025 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
2. Kadernota 2025 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Datum college: 16 januari 2024

Burgemeester en wethouders van Koggenland.